

"HÍRÜNK A VILÁGBAN"

A NEMZETKÖZI BARTÓK SZEMINÁRIUM ÉS FESZTIVÁL SZOMBATHELYEN**

EGY ELKÉSETT KEZDEMÉNYEZÉS

A Bartók Béláról elnevezett nyári szeminárium

1967-ben indult újtára - fontos év a zene fiatal elkötelezettjei, megszállott tanárok, művészek és Szombathely számára is. Évek múlva ez a város fog tartós otthont adni a nemzetközi nyári kurzusok szokványos sorából is kiemelkedő rendezvénynek.

---- Budapest az első szeminárium színhelye. A nyári kurzus - mint majd a későbbiek is - két hétig tart. A résztvevők számára készült többnyelvű ismertető (kurzuskiírás) borítólapján Bartók Béla fényképe látható. A prospektusban további fényképek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, a budai Bartók Archivum, budapesti, esztergomi, tihanyi, keszthelyi látképek és egy felvétel a Dunakanyarról. A rendező szerv a Nemzetközi Zenei Versenyek és Fesztiválok Irodája. Úgy tervezik, az első rendezvényt minden évben hasonló követi majd.

---- A mesterkurzust olyan hazai és külföldön élő magyar művészek vezetik, akik Bartók Béla tanítványai voltak, vagy műveinek bemutatásában különleges érdemeket szereztek. A szeminárium célja, hogy a hallgatók hiteles forrásból származó információkat és instrukciókat kapjanak Bartók műveinek előadásához.

---- Az 1967-es Bartók Szeminárium programja: *II. és IV. vonósnégyes, Szonáta hegedűre és zongorára, Duók hegedűre, Mikrokozmosz I., III. és V. kötet*. A hallgatók oktatásának színhelye a Zeneakadémia. A jelentkezőnek igazolnia kell, hogy zenekonzervatóriumot végzett vagy annak hallgatója. A kurzus díja tartalmazza a kurzusokon való részvételt, szállást, két napos kirándulást - koncertek meghallgatásával - Keszthelyre, Tihanyba, Esztergomba, Martonvásárra. A záróünnepélyen a legjobb hallgatók Bartók-műveket fognak játszani. A kurzuskiírásból egyértelműen kiolvasható, hogy külföldi résztvevőknek készült.¹

---- 1967 - a kádári puha diktatúra első harmadának vége. Bartók szelleme már kiszabadult a zsdanovi palackból. Nyugatra utazni nem lehet, csak kivételes esetekben. Nagy Imrére gondolni börtönt jelent. Hogyan volt lehetséges mégis ez a nyitás nemcsak kelet, hanem nyugat felé is?

---- A szeminárium kezdeti éveinek programfüzetein leginkább Kadosa Pál nevével találkozunk. A Magyar Zeneművészek Szövetségének többszörös elnöke, a Szerzői Jogvédő Hivatal és a Nemzetközi Szerzői Jogi Testület zenei bizottságának elnöke, 1948-tól a Zeneakadémia zongora tanszakának tanszékvezető tanára, 1950-től Kossuth-díjas - nemcsak szakmai, hanem hatalmi tényező is. A szervezés és lebonyolítás (és talán az ötlet is) Kun Imre, illetve a Nemzetközi Zenei Versenyek és Fesztiválok Irodája nevéhez fűződik. Lehetséges, hogy egy tágabb "nyitás" egy szeletéről van szó?

---- "Das musikalische Leben Ungarns holte eine ältere Versäumnis nach, als es im Sommer 1967 das Bartók Seminar in Budapest zustande brachte und zum ersten mal organisierte" olvashatjuk a rendelkezésünkre álló 1968-as, német nyelvű kurzuskiírásban² - azaz a Bartók

Szemináriummal a magyar zenei élet - bevallottan - mulasztást is törleszt. Másrészt lehetőséget ad a nemzetközi zenei versenyek aspiránsainak, hogy a versenyt rendező országban készülhessenek fel a megmérettetésre.

TOVÁBBI KURZUSOK BUDAPESTEN (1967-76)

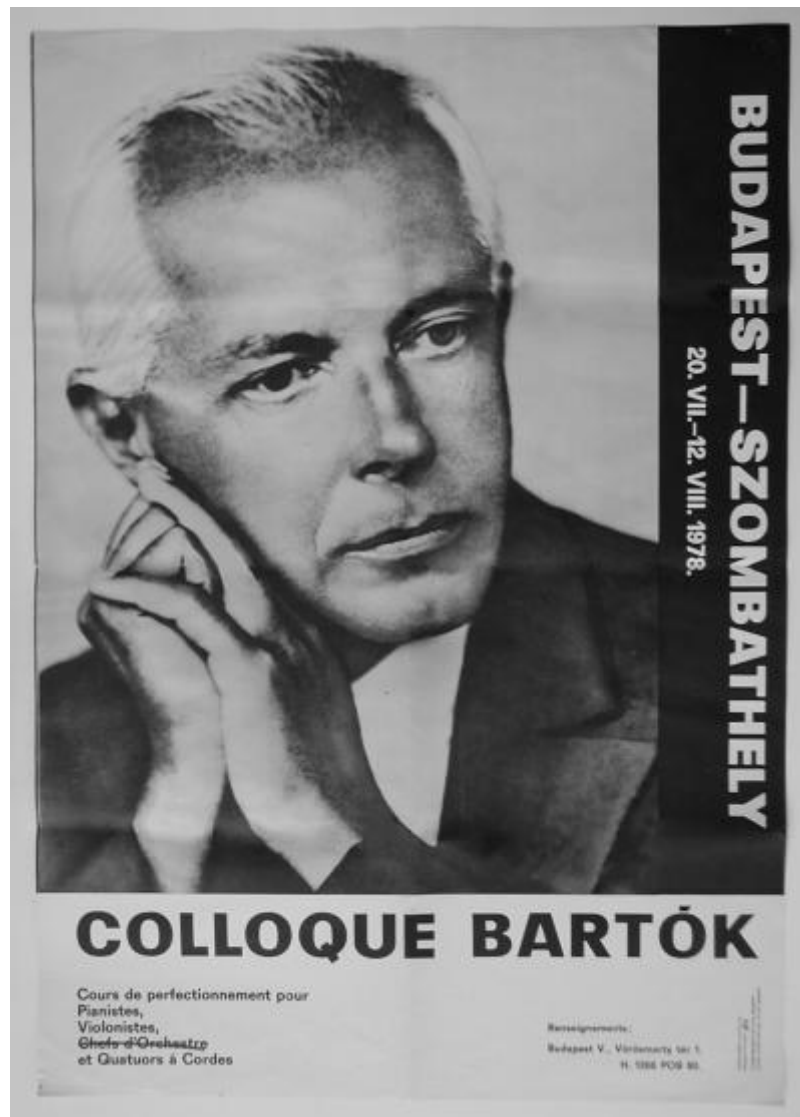
 A kurzusok vezetői ezekben az években a Zeneakadémia tanárai - Hernádi Lajos, Zempléni Kornél, Solymos Péter (zongora), Mihály András, Tátrai Vilmos (vonósnegyes), Sándor Frigyes, Szigeti József (hegedű) -, élükön Kadosa Pállal. Az 1967-es kurzuskiírásban Bartók-Pásztory Ditta nevével is találkozunk, tervezhették szerepeltetését. Néhány külföldi, magyar származású professzor is részt vállal az oktatásban, a legkitartóbban André Gertler, a brüsszeli zeneakadémia professzora. 1982-ben így nyilatkozik: "A Bartók Szeminárium nekem nemcsak szívügyem, kötelességem is, hiszen mesteremmel, Bartókkal kapcsolatos. Az, hogy nyaranta itt vagyok, csak kicsi törlesztése annak a hálának, amellyel neki tartozom. Ő az egész zenei világot megajándékozta művészetével, engem pedig barátságával tisztelt meg. Kötelességem tehát, hogy tovább adjam mindazt, amit tőle tanultam."³ Zongora, hegedű és vonósnegyes kurzusokról van szó, kivéve az 1973-as évet, amikor a zongora kurzus valamilyen ok folytán elmarad. A szemináriumot zenetudományi előadások egészítik ki. A Budapesten tartott további kurzusok koncepciója, organizációja, műsora az első évi rendezvényhez hasonló. A műsoron az első években kizárólag Bartók-művek szerepelnek. 1974-ben, az első ének kurzus idején bővül a program először, Liszt-, Kodály- és Erkel-művekkel. Ebben az évben a szemináriumnak már 22 országból 60 hallgatója van. A kurzuskiírások, programfüzetek német, francia, angol, néha magyar és orosz nyelvűek. ----- 1976 - a tizedik rendezvény éve. Gyenge minőségű, stencilezett a rendelkezésünkre álló programfüzet. A bevezetőből megtudjuk, hogy a zongorakurzuson a Bartók- és Liszt-művek gyakorlásához zenekart is bevontak. A műsort már meghirdették, amikor fény derült a zenekar azonos idejű egyéb elkötelezettségeire. Petró János karnagy - aki jó viszonyban volt a szervezőkkel - felajánlotta a szombathelyi szimfonikus zenekar segítségét, amelyre végül mégsem volt szükség. Az Országos Filharmónia titkára, dr. Várhegyi Tibor Petró Jánosnak küldött levelében ezt olvashatjuk: "Nagyon köszönöm kedves segítőkészségedet a Bartók Szemináriummal kapcsolatban, azonban időközben a Postás Szimfonikus Zenekar külföldi turnéja elmarad, és technikai megfontolásból a Minisztérium szeretné, ha az idén még Pesten lenne a zongorakurzus. A gondolat azonban megítélésem szerint nagyon jó és jövőre feltétlenül szeretnénk ebben az időszakban veletek és nálatok dolgozni."⁴ A levélben szereplő "Minisztérium" mögött Kadosa Pált és a Zeneakadémia idősebb tanárait kell keresnünk - idegenkedtek attól a gondolattól, hogy elhagyják Budapestet.⁵

SZOMBATHELYI ZENEI ELŐZMÉNYEK

 Az Állami Zeneiskolát Szombathelyen, országosan az elsők között, 1909-ben nyitották meg. Az első igazgató, Csikor Elemér Bartók Béla tanítványa. Maga Bartók Béla kétszer adott koncertet Szombathelyen.⁶ Lendvai Ernő, a szombathelyi zeneiskola későbbi igazgatóinak egyike, aki ugyancsak Bartók-tanítvány volt, 1955-ben írja meg *Bartók stílusa* című ismert és sokat vitatott könyvét. Vitányi Iván így ír Lendvairól szóló cikkében: "Ahogy ma hallgatjuk Bartókot, abban már elszakíthatatlanul benne van Lendvai Ernő elemző munkája."⁷ Nem véletlen, hogy az Állami Zeneiskola az ötvenes évek közepén Bartók Béla nevét veszi fel. A város zenei életében a legfontosabb esemény azonban a szimfonikus zenekar létrehozása, majd a hangversenyerem kialakítása, utóbbit ugyancsak Bartók Béláról nevezik el. Petró János a szombathelyi szimfonikus zenekarról szóló egyik írásában az 1985-

ben megjelent *40 év magyar zenekultúrája* című könyvből a következőket idézi: "A harmonikus fejlesztés legjobb példáinak egyike Szombathely, Vas megye. A város már korábban is szép eredményeket ért el zenekara 1974-ben vált hivatásos együttsé. 1975-ben megnyílt a hangversenyerem és megkezdődött a tanítás a város új zenei szakközépiskolájában... Méltán költözött 1978-ban a nyaranta megrendezett Nemzetközi Bartók Szeminárium Szombathelyre."⁸ A Tanárképző Főiskola, a Művelődési és Sportház, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, a kollégiumok mellett fontos szerephez fog jutni a rendezvény életében az 1985-ben felépülő Képtár. A Képtárral való együttműködés kezdeményezése egyenesen következett az új fesztiválkonceptióból. Salamon Nándor, a Képtár első igazgatója írja: "A Képtárban töltött éveim alatt kezdettől jó szívvel támogattam a >>Múzsák testvérisége<< jegyében a zenei rendezvényeket... Helyet biztosítottunk a kamarakonzerteknek, szólisták bemutatkozásainak, az aulában rendeztük a baráti hangú fogadásokat. Emlékezetem őrzi az akkor még csak hírnév felé induló Amadinda együttes első képtári koncertjének remek, fiatalos hangulatát... büszke voltam, hogy John Cage fiatalok körében hallgatott koncertet nálunk."⁹ A Képtár a Bartók Szemináriummal egyidőben jeles kiállításokat rendez majd, ezek beépülnek a fesztiválok programjába. Kiemelkednek ezek közül a nemzetközi textilbiennálék. Az intézmény mai igazgatója, dr. Gálig Zoltán folytatja a rendezvényt támogató hagyományokat.

----A szimfonikus zenekar létrehozása, a zsinagóga hangversenyeremmé alakítása, a Képtár felépítése nem volt veszélytelen, következmények nélküli vállalkozás. Dr. Gonda György, a Vas Megyei Tanács akkori elnöke vállalta a felelősséget a kezdeményezésekért és végrehajtásukért. Ezzel megteremtette a Bartók Szeminárium és Fesztivál szombathelyi letelepülésének feltételeit.

Az 1978. évi Bartók Szeminárium plakátja

A SZOMBATHELYI ELSŐ ÉS A BUDAPESTI UTOLSÓ SZEMINÁRIUM (1977-1978)

 A Szombathelyen első ízben, 1977-ben megrendezett szemináriumon a zenekar már nem a zongorakurzust szolgálta ki. Részvétele karmesterkurzusok szervezését tette lehetővé. A kurzuskiírásból megtudjuk, hogy "a várost érdekessé teszik a római kori emlékek, az Iseumban évente előadott Varázsfuvola. A koncertterem, a zeneiskola, a szimfonikus zenekar a várost magyarországi zenei centrummá teszi. A Bartók Kurzus idején rendezi a város a Savaria napokat, a városban és környékén koncerteket, operaelőadásokat szerveznek, sok külföldi fordul meg itt a nyári egyetemek idején is. A közelben fekvő >>magyar Versailles<<, a fertődi kastély rendezvényeit és Sopront is megismerhetik a hallgatók kirándulás keretében."¹⁰ Térképnyi a kurzuskiírás, kétszer van keresztbe és kétszer hosszába hajtva. Ha kihajtogatjuk, jobbról a szombathelyi, hangversenyteremmé átalakított zsinagógát látjuk, felette a hangversenyterem színpadát. A kurzuskiírásból megtudjuk, hogy a Nemzetközi Bartók Szeminárium a nyári mesterkurzusok közül már az egyik legrangosabb és legnépszerűbb. Az eddigi rendezvényeknek több mint ezer hallgatója volt, a résztvevők későbbi zenei versenyeken jelentős eredményeket értek el. A karmesterkurzuson Kodály- és Liszt-mű is szerepelt a Bartók-műsor mellett.

----Az 1978-as szeminárium színhelye újból Budapest. Lehet, hogy a Zeneakadémia idősebb tanárai miatt, hogy a vidék okozta "megpróbáltatásokat" elkerüljék. Ebből az alkalomból gyönyörű plakát készült. Zongora, hegedű és vonósnegyes szakok kerültek meghirdetésre, karmesterkurzus nem.¹¹ A produkció így szegényesebb lett az előző évi szombathelyinél. Ráadásul pénzügyi problémák is adódtak, a gazdasági igazgatót leváltották.¹² Talán ezek a negatívumok is hozzájárultak ahhoz, hogy a Szombathelyre költözés véglegesen megérett.

VÉGLEGES KÖLTÖZÉS SZOMBATHELYRE

 Az 1979-es szeminárium terveiről a következőket olvashatjuk: "A két évvel ezelőttihez hasonlóan ismét Szombathelyen tervezzük. Ennek oka egyfelől az a lehetőség, melyet a Vas megyei Tanács és szimfonikus zenekarának közreműködése nyújt, másfelől úgy gondoljuk, hogy egy vidéki városban - akár csak a többi nyári zenekari kurzust tekintve - nagyobb jelentősége van egy ilyen rendezvénynek. Ezt a helyi vezetők és a város közönsége is igen komolyan veszi, míg Budapesten gyakorlatilag elvész: néhány tanár óraadására szűkül. Szombathelyen a Megyei Tanács és a közönség is nagy jelentőségűnek tartja. Siker esetén a további évekre is állandósítanánk. Végül a számos országból érkező hallgatók összefogása, az egész szeminárium kollektív szelleme szempontjából is előnyösnek látjuk."¹³

----Hogyan sikerült ez a rendezvény? *A Jelentés az 1979. évi Bartók Szemináriumról* így számol be erről: "A rendezvény sikeresnek mondható. Kadosa professzor megbetegedése miatt utolsó pillanatban Rados Ferencet sikerült megnyernünk. Vaszy Viktor elhunytá miatt Somogyi László Genfben élő karmestert kértük fel a karnagyképző tanszak vezetésére. Újdonságként ez évben brácsa tanszakot is szerveztünk. A karnagyképző kurzuson Petró János, a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar karnagya nagyszerű segítségnek bizonyult. A zenekar jól felkészülten, kedvvel és tehetséggel, ritkán tapasztalható művészi fegyelmezettséggel látta el feladatát. A város, az általa nyújtott körülmények, objektív és szubjektív feltételek ideálisnak bizonyultak. A tanárok két szállodában, a hallgatók az Államigazgatási Főiskolán laktak, ugyanitt folyt a tanítás egy része (zongora, hegedű), míg a karnagyképző, valamint a kamarazene tanszak az Állami Zenei Szakiskolában, illetve a zenekar székhelyén, a Bartók Teremben zajlott le." Az "ideális" körülményeket felsorolva a jelentés még a következő - egy szombathelyi számára nem feltétlenül pozitív kicsengésű - megállapítást is teszi: "Kétségtől megállapítható, hogy egy ilyen szép és kulturált légkör biztosító kisvárosban alig akad olyan egyéb vonzóerő, ami elvonná a hallgatók - és tanárok - figyelmét, s így azok sokkal inkább a gyakorlásra és tanításra koncentrálnak." A hangsúly azonban a konklúzió van: "Az 1979. évi Bartók Szeminárium jól teljesítette feladatát, lefolyása megerősített bennünket abban az elképzelésünkben, hogy azt a jövőben is Szombathelyen kell tartanunk."¹⁴ Aláíró Görög Péter, a Nemzetközi Zenei Versenyek és Fesztiválok Irodájának igazgatója.

AZ ELSŐ SZOMBATHELYI PERIÓDUS

 Az 1980. évi rendezvény sikeresebbnek bizonyult az előzőeknél. A zongora tanszakon a jelentkezők nagy számára való tekintettel már három tanár oktatott, Kadosa Pál, Solymos Péter és Sebők György. Gordonka kurzus is indult. A Bartók Termet az orgonaépítés miatt nem vehették igénybe, az oktatás mégis problémamentes volt. Az új Művelődési Központ is bekapcsolódott a rendezvénybe, itt a hallgatók megismerhették az ország népművészetét, népzenejét és a néptáncát. Kirándultak a Balatonra, Keszthelyen megtekintették a Festetics Kastélyt, a jáki templomban a szombathelyi szimfonikusok Mozart koncertjét hallgatták meg. 20 országból érkeztek hallgatók, szocialista országból 39, tőkés országból 32, ezen kívül 8

magyar. "Az idei Bartók szeminárium csaknem minden szempontból előrelépésnek is tekinthető..."¹⁵ Görög Péter levelet ír Kadosa Pálnak "Meggyőződésem, hogy (talán nem örülsz neki túlságosan) Szombathely ideális környezet egy ilyen nemzetközi találkozó rendezéséhez. Mindazonáltal remélem, hogy jövőre is számíthatunk - talán áldozatos - közreműködésedre."¹⁶

----A Bartók-centenárium évben, 1981-ben már négy zongorakurzust kellett indítani. Az ünnepélyes megnyitón, mint az előző rendezvényeken is, a megye és város vezetői is részt vettek. Mint az előző években, a kamarakurzust most is Somogyi László vezette Petró János asszisztálásával. "Augusztus 6-án tartottuk a Csónakázó-tavon a Nemzetközi Vízbicikli Versenyt, amely kitűnő kikapcsolódást nyújtott a másfél heti komoly munka után. Ezután szalonnasütést rendeztünk a Parkerdőben." - olvashatjuk az 1981. évi Bartók Szemináriumról szóló jelentésben.¹⁷

----Kadosa Pál 1982-ben tanít utoljára, 1983-ban elhunyt. Egy aláírás és dátum nélküli, biztosan 1982-ben készült írás: "A Bartók Szeminárium további fejlesztésének iránya, módszerei" - új koncepció kezdetét sejteti. Ebben a következőket olvashatjuk. "Generációs kérdés: lassan kikopnak az eredeti elképzelésnek megfelelő közvetlen Bartók-munkatársak vagy tanítványok. Új professzorok beállítása a következő kérdéseket veti fel. A Bartókot már anyanyelvüként érző fiatalabb nemzedék volna kívánatos. Ezekből is olyanok, akik már nemzetközi hírrel és vonzerővel rendelkeznek. Az ebbe a kategóriába tartozók általában nem szívesen vállalnak el nyári kétéhetes elfoglaltságot. Helyes-e, ha ilyenek hiányában külföldön élő magyar professzorokat hívunk? Felvetődhet-e külföldi, nem magyar professzor meghívása? A zömmel Bartók műveket képviselő vonalról némileg letérve, fejlesszünk-e egy általános mesterkurzus irányába?"¹⁸

----Az 1982-ben, Klenjánszky Tamás igazgatóvá történt kinevezése után (igazgatója az Interkoncert Fesztiválirodának, majd az általa alapított Interart Festivalcenternek is) megélénkülő élet kezdetét több további "emlékeztető", illetve levél őrzi. Egy május 6-i megbeszélésről készült emlékeztető szerint a "Bartók kortárszenére való kitekintést" Somfai László javasolta. Ebből az emlékeztetőből kiderül, hogy Kocsis Zoltán 1985-re elvállalta a tanítást.¹⁹

----Már 1983-as keltezésű a következő, a Megyei Tanács elnökhelyetteséhez írt levél, de hasonló témájú: "Az Interkoncert Fesztiváliroda az 1983-as jó tapasztalatok alapján a következő évek rendezvényeit azzal az ambícióval készíti elő, hogy azok a közvetlen tanfolyami munka mellett nemzetközi rangú fesztiválprogramot is kínáljanak. Mind 1984-ben, mind 1985-ben ünnepélyes szimfonikus zenekari nyitókoncertre kérjük fel a Szombathelyi Szimfonikus Zenekart, Petró János főigazgató vezényletével. A további koncerteken a kurzusok művésztanárait, meghívott vendégművészeket és a legjobb hallgatókat tervezzük szerepeltetni. Már most jelezzük, hogy 1985-ben a Párizsban működő Eötvös Péter, 1986-ban pedig Doráti Antal irányításával felújítjuk a karmesteri kurzust, amelyen szükségünk van a szimfonikus zenekar teljes periódusra szóló közreműködésére."²⁰

----Az 1984. évi kurzuskiírás már egy kis füzet, 16 oldalas. Az első oldalon Klenjánszky Tamás köszönetét fejezi ki a rendezvényt támogató intézményeknek: Művelődési Minisztérium, Nemzetközi Koncertigazgatóság, MTA Bartók Archívuma, Zeneművészeti Főiskola, Magyar Zeneművészek Szövetsége, Nemzetközi Kulturális Intézet, Magyarok Világszövetsége, Magyar Rádió, Zeneműkiadó Vállalat, Magyar Hanglemezgyártó Vállalat, Vas Megyei Tanácsa, Szombathelyi Tanárképző Főiskola, Bartók Béla Zeneiskola, Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, Express Ifjúsági Utazási Iroda, Zeneművészeti Szakiskola Szombathely. Imponáló névsor.

----"A rendezvény helyszínén a Hungaroton, a Zeneműkiadó Vállalat és a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat közreműködésével, árusítással egybekötött kiállítást rendezünk. A kiállításon magyarországi zeneszerzést, zenetudományi és zenepedagógiát képviselő

hanglemezeket, kottákat és könyveket mutatunk be. Fontosnak tartjuk, hogy vendégeink találkozzanak a magyar népművészettel, szervezünk népzenei és néptánc programot, és bemutatjuk a népi hagyományokat őrző kézművesség veleimi műhelyét."²¹

"BARTÓK - ÚJ ZENE". SZEMINÁRIUM ÉS FESZTIVÁL

1984. május 16-i keltezésű, Kurtág Györgynek szóló levél Klenjánszky Tamástól: "Hivatkozással személyes megbeszéléseinkre, felkérem, hogy az 1985. július 6-20. között rendezendő szombathelyi nemzetközi Bartók Szeminárium kurzusainak irányításában szíveskedjék közreműködni. A rendezvény szervezői, a programok szerkesztői számára értékes segítséget jelent, hogy a közreműködést olyan előadóművészek, szakemberek vállalták, mint Somfai László, Kocsis Zoltán, Wilhelm András, Rohmann Imre, Devich Sándor, Perényi Miklós és Eötvös Péter."²²

-----"Savaria Fesztivál - Nemzetközi Bartók Fesztivál" olvasható az 1985-ben készült programfüzet borítóján. A bevezető a következőkről tájékoztat: "Az immár 20 éves múltú visszatekintő Nemzetközi Bartók Szeminárium idején programjához kapcsolódva első ízben rendezzük meg ezt a fesztivált, amely elsősorban a 20. század magyar klasszikusának műveit tűzi műsorára. A kurzusokon és koncerteken Bartók kortársainak és mai zeneszerzőknek a darabjai is szerepelnek, ebben az összefüggésben is demonstrálva Bartók életművének korszerűségét és feldolgozásának időszerűségét. Az alkotó műhelyszellemet világszerte elismert kutatók és előadóművészek, az elmélet és praxis képviselőinek termékeny együttműködése határozza meg."²³

Nemzetközi Bartók Fesztivál

B

Internationales Bartók Festival

Szombathely - Ungarn 1986

Az 1986. évi Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál programfüzetének borítólapja a rendezvény emblémájával

-----A nyitókoncert programja: Durkó: *Ornamenti per orchestra* (bemutató), Bartók: *Brácsaverseny*, Bartók: *A kékszakállú herceg vára*. Közreműködik: a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar, Tabea Zimmermann (NSZK) brácsa, Takács Tamara (Magyarország)

szoprán, Melis György bariton, vezényel Petró János. A zárókoncert műsora. Ligeti: *Melodien*, Bartók: *I. zongoraverseny*, Ligeti: *Csellóverseny*, Bartók: *A csodálatos mandarin* - szvit. Közreműködik: Szombathelyi Szimfonikus Zenekar, Kocsis Zoltán, Perényi Miklós, vezényel Eötvös Péter (Franciaország).

----A Tanárképző Főiskolán kamarakoncerteken Perényi Miklós és Rohmann Imre Kodály-, Stravinsky-, Debussy-, Bartók-műveket játszik. Az Amadinda ütőegyüttes a Képtárban ad koncertet. Velemben a népi hagyományokat őrző kézművesség műhelyeinek bemutatása, népzenei és néptáncprogram várja a hallgatókat, a Jánosi-együttes közreműködésével. A Tanárképző Főiskolán zenetudományi előadást hallgathatnak, Wilhelm András, a budapesti Bartók Archívum munkatársa *A Bartók analízis változásai*-ról beszél. A Bartók teremben a Győri Leánykar szerepel Bartók: *27 egyenmű karának* előadásával. Ezeket kamarakoncertek követik, a legjobb hallgatók szereplésével, Bartók-, Bulez-, Schönberg-művek szerepelnek a műsoron. Perényi Miklósról, Rohmann Imréről, Eötvös Péterről, Dorothy Dorrowról, Kocsis Zoltánról, a Jánosi- és az Amadinda együttesről készült fényképfelvételek láthatók a programfüzetben.²⁴

----Az 1985. évi Bartók Szemináriumról szóló jelentés a következőkről tájékoztat: "25 országból 150 jelentkezés, ez eddig a legtöbb résztvevő... A Szombathelyi Szimfonikus Zenekarral közös programfüzetet jelentettünk meg a fesztivál műsoráról. A nyitó- és zárókoncertek telt ház előtt zajlottak, jegyet már az utolsó napokban sem lehetett kapni. A többi koncertünkön is szép közönség volt, a szeminárium hallgatóin kívül szép számmal jelentek meg turisták és szombathelyi közönség. Új helyszínként bekapcsoltuk a Szombathelyi Képtárat is, amely kamarakoncertek rendezésére kitűnő helyszín. A megnyitóra eljött dr. Ujfalussy József, és ifj. Bartók Béla is."²⁵ Mindketten nyilvánosan is támogatták a többirányú tartalmi nyitást, illetve megújulást.

----Az 1985-ös év a nagyarányú változás éve volt. Klenjánszky Tamás így ír erről és az ezt követő időszakról 1999-ben: "Az 1985-ös radikális megújítás már 1982 őszén egészében megragadható volt. A koncepció alappillérei: a Bartók-életmű hiteles interpretációja ... a Bartók-életmű aktualitásának demonstrálása ... A teleologikus elemekből konstruált egységes rendszert olyan programnak tekintettem, amely csak a legkiválóbbakkal megvalósítható. Tehát őket kértem fel: Eötvös Péter, Kocsis Zoltán és Rohmann Imre, Kurtág György, Somfai László és Wilhelm András, Devich Sándor és Perényi Miklós. Közös jegyeik: kéréletlen minőség-elkötelezettség és autonóm gondolkodás ... A fentiekben vázolt koncepció (program) természetes következménye - vagy inkább integráns része - volt John Cage, Ligeti György, majd Jonathan Harvey, Tristan Murail, Brian Ferneyhough, az Ensemble InterContemporain, az Asko, az Ensemble Modern és a Contrechamps, Végh Sándor, Dorothy Dorrow, Pierre-Laurent Aimard, Saschko Gawriloff és Luisa Castellani közreműködése. Ehhez az egységhez (és az avantgarde funkcióhoz) természetesen csatlakozott - és illeszkedett, illett - az IRCAM kutatási részlegét irányító Marco Stroppa által koncipiált új műhely, a computerzenei program."²⁶

----Idézet Kurtág Györgynek dr. Gonda Györgyhöz írt leveléből: "Kedves Barátom, szépen elterveztem, hogy leírom neked az 1985-ös >>Új<< Bartók Szeminárium élményét, ahogy akkor döbbenetes erővel élt bennem. Erre most nem vagyok képes. Szerettem volna mesélni arról a szinte testvéri közösségről, amely szinte pillanatok alatt jött létre, arról, ahogy mindannyian végigültük Eötvös Péter és Kocsis Zoltán próbáit amikor Bartók I. zongoraversenyét próbálták, vagy Perényi Miklós és Eötvös Péter Ligeti Csellóversenyét, ahogy a zenekar odaadását és végtelen türelmét megcsodáltuk, ahogyan újra és újra már a próba előtt is gyakorolták a Mandarin vagy a Bartók versenymű kényes állásait - különösen a rézfűvós állásokat. Arról, ahogy Devich Sándorral egymás óráira beültünk, de Somfai László is ott volt és tanácsokat adott a vonósnégyesek előadására és Wilhelm Andrásal ebéd közben az Első Hegedűszonáta tonalitás-problémáit beszélhettük meg élő zenei közösség légköre volt

- olyan boldogság, ami után szinte másfél év szakadatlan munkájával megírtam a Szombathelyen keletkezett Kafka - Töredékeket.²⁷

----- Ettől az évtől kezdve a rendezvény teljes neve: Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál, mottója: "Bartók - új zene". Emblémájával az 1986-ban megjelent kurzuskiírásokon, programfüzeteken találkozunk először, tervezője Tóth Péter budapesti grafikusszámvető.

----- "A létrehozott tanári kar a világon egyedülálló szellemi értéket jelentett" - írja Klenjánszky Tamás 1999-ben.²⁸

ÉVTIZEDEK, MADÁRTÁVLATBÓL

A "Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál" közel negyven éves történetét több szempont szerint bonthatjuk szakaszokra. Klenjánszky Tamás három időszakot különít el: a tisztán szemináriumi időszakot, a "Bartók - új zene"-vel jelzett korszak első időszakát és az utolsó évtizedet.²⁹ Természetesen beszélhetünk a rendezvény budapesti és szombathelyi szakaszáról is, de a generációs váltások is szabdalják a rendezvényt: a tanári kar első generációja 1967-ben kezdett, a második generáció - átfedésekkel - 1985-ben.

----- Sok-sok hallgató érkezik a világ sok országából, neves zeneakadémiák tanítványai. Híres zeneszerzők, előadóművészek, együttesek fordulnak meg a városban. A fesztiválprogramban nagyszerű előadásokat, produkciókat hallhat, illetve láthat a közönség. (3., 4. ábra) A Magyar Rádió élő, egyenes adásban közvetít hangversenyeket, és rendszeresen készít teljes koncertfelvételeket. A Hungaroton Hanglemezgyártó Vállalat lemezsorozatot indít.

----- A "Bartók - új zene" időszak újdonságának varázsa lassan szűnik csak meg. Az egy évtizednyi "virágkor" fokozatosan megy át a magas szintűvé "érett" rendezvények sorába. Közben a rendezvényt "forradalmi gócként" egybetartó "puha diktatúra" összeomlik.

----- Az Interart Fesztiválközpont Klenjánszky Tamást követő vezetője, Schanda Beáta az 1998-as programfüzetben a következőket írja: "Idei programunkban a 20. század ismert klasszikus alkotói - említsük például Bartók, Berg, Stravinsky vagy Lutoslawski nevét - mellett szerepelnek őket is ihlető klasszikusok, pl. Brahms, Muszorgszkij és az őket követő nemzedékek komponistái. A kortárs alkotók között is akadnak ismertek, mint Eötvös Péter vagy Mauricio Kagel, de szerepelnek a programban egészen friss alkotások is: az elmúlt években Négyessy Jánosnak írt hegedűművek, a Szeminárium tanárainak kompozíciói..."³⁰ 1998-ra a Bartók-repertoár így erősen felduzzad valamilyen módon hozzá köthető zeneművekkel, olyannyira, hogy 2001-ben már csak két Bartók-mű kerül bemutatásra a 30-40 egyéb zenemű mellett. Egy másfajta változás is megfigyelhető a történésekben: míg kezdetben a zongorakurzus szerepelt a kurzuskiírások élén, majd 1985-től a karmesterkurzus, 1999-től a vezető helyre a számítógépes zene, illetve zeneszerzőskurzus kerül. Közben az Interart Fesztiválközponttól a szervezést a Hungarofest Kht., Schanda Beától Rubovszky Rita majd Bencze Ottó veszi át. Bővül a választék néhány új kurzussal, az utolsó tíz évben a hallgatók a következő kurzusok közül választhatnak: zongora-, hegedű-, kamara-, karmester-, gordonka-, fuvola-, ének-, klarinét-, oboa-, harsona-, ütőhangszeres-, marimba-, zeneszerzés-, számítógépes zeneszerzés-, számítógépes zene-, népzene és zenetudományi kurzus.

----- A Bartók Szeminárium és Fesztivál jó felkészülést jelentett a hallgatóknak az azt követő versenyekre, így a Budapesten megrendezett Nemzetközi Liszt Zongoraversenyre vagy a Szombathelyen megrendezett Nemzetközi Karmesterversenyekre. Számos hallgató mára már híres művész, zenész vagy zeneszerző. Az Amadinda Ütőegyüttes és az UMZE (Új Magyar Zeneegylet) megalakulása is Szombathelyhez köthető.

EGY ÉS MÁS A RENDEZVÉNY ÉLETÉBŐL

Az 1985-ös nyitást készítette elő és fémjelezte a Kurtág, Eötvös, Kocsis, Perényi, Somfai, Rohmann, Devich, Wilhelm grémium. Később inkább már csak professzori szerepet vállaltak. 1985 óta fontos szerepet tölt be a rendezvény életében a kurzusok megtervezését, a tanárok kiválasztását, a fesztivál-programok összeállítását végző "kulcsemberek" kis csoportja, később felvett nevén: a Szerkesztő Bizottság. Jelenlegi tagjai: Csengery Adrienne, Kaszap Sára, Lakatos György, Sándor János, Tihanyi László, Vikárius László, Wilhelm András.

A "Kafka-törédek" szombathelyi bemutatója a Bartók Teremben, 1987-ben. (Csengery Adrienn, a szerző: Kurtág György és Keller András (Garas Kálmán fényképfelvétele)

-----Az évek során változás következett be a zenekarnál. Petró János 1991-es távozását követően a karnagy és igazgatói funkció kettévált, karmester Robert Houlihan majd Pál Tamás lesz, igazgató először Hajdók Judit, legutoljára Horváth László.

-----A Bartók Fesztivál Barátainak Köre megalakulásáról a leendő titkár így vall: "Jól emlékszem 1995. július 13-a éjszakájára. Sokszor idéztük fel közösen is azt a kíváncsi izgalmat, amellyel az akkor még fesztivál-igazgató Klenjánszky Tamás összehívott bennünket, a vendégtanárokat, szombathelyi szervezőket és zenebarátokat, fölvetve egy civil szerződés létrehozásának ötletét. Jóval éjfél után jártunk, amikor tapasztalatok, esélyek, igények és remények egymásra reflektálásából körvonalazódott a forma: a Bartók Szeminárium és Fesztivál Barátainak Köre. Elnök úrral (dr. Gonda György) itt ismerkedtünk össze ... Amit vállaltunk, az a legnehezebb, a híd szerepe volt."³¹

-----A Baráti Kör a rendezvény városi és megyei valamint ausztriai propagálása, a megye, a város és a rendező szerv közötti kapcsolat építése, bonyolítása terén vállal elsősorban szerepet; két tagjával jelen van a Szerkesztő Bizottság ülésein. Kezdeményezésére

háromoldalú szerződésben rögzítik a támogatásra és együttműködésre vonatkozó szándékat Vas Megye, Szombathely, Megyei Jogú Város vezetői és a rendezvényt szervező intézmény. Kezdeményezője a www.bartokfestival.hu honlap építésének, részben ennek is köszönhető, hogy irattára értékes dokumentumokat őriz. Megyei, városi ösztöndíjak adását szorgalmazza a szemináriumra jelentkező szombathelyi, vasi, határon túli fiatalok számára, de a Baráti Kör maga is részesít ösztöndíjban fiatalokat. Más, szerteágazó feladatokban is igyekszik segítséget nyújtani a szervezőknek.

Perényi Miklós koncertezik a szombathelyi Képtárban. (Garas Kálmán fényképfelvétele)

-----Garas Kálmánt a 70-es évek elején a Bartók Béla Zeneiskola igazgatója, Tibold Iván bízta meg azzal, hogy a Zeneiskola és a Szimfonikus Zenekar koncertjein készítsen fényképfelvételeket, így került kapcsolatba a Bartók Szemináriummal. Ma már három évtized fotográfiáit tartalmazó archívummal rendelkezik.

A Szimfonikus Zenekar létrejötté óta megyei intézmény, a Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál szervezőivel ezért Vas Megye Tanácsának majd Vas Megye Közgyűlésének vezetői mindvégig kapcsolatban voltak. Markó Péter, a jelenlegi elnök - két választási ciklusban is - az ügyet magáénak érezve, támogatja a rendezvényt. A megye és a város ma már azonos nagyságú pénzügyi támogatást nyújt, háromévente felülvizsgálva a megye, a város és a rendező szerv között létrejött megállapodást.^{33, 33}

-----Problémák, megoldandó feladatok természetesen állandóan adódtak. Az első jelentősebb talán már 1982-ben: "A zenekar nem vállalja a jövő évi szemináriumon való részvételt. Ennek okai: nem értenek egyet az oktatás koncepciójával, a zenekarnak nem jelent már fejlődési lehetőséget (esetleg egy kitűnő, új professzor jelentene), ... anyagilag sem éri meg nekik."³⁴ Egy novemberi emlékeztető újabb tárgyalásról szól ebben a témakörben: "Karmesterkurzus ugyan nem lesz az idén, de zenekari koncertet szívesen vállalnak."³⁵ Megbeszélés a Megyei

Tanács: "Nagyon sajnálták volna, hogy elszigetelten vizsgálják a zenekar problémáját a szeminárium többi kurzusától, mert összességében nagyon eredményes volt. ... Örülnek, hogy nem került sor arra, hogy más városban rendezzük meg a következő években."³⁶ Az a lehetőség, hogy a szeminárium más városba költözik, talán ekkor merül fel először. Később is, még egyszer-kétszer szóba jön ez a lehetőség. A megye és a város szerencséjére ezt komolyan azonban senki sem gondolja - a szervezőknek sem könnyű járatlan utakra lépni. De ne bízzuk el magunkat: 1991-ig rendszeresen Szombathelyen, a Bartók Szemináriumot és Fesztivált követő időszakokban került megrendezésre a "Nemzetközi Karmesterverseny". Ma ennek színhelye már Miskolc.

*Menyasróny, vőlegény,
De szép mind a kettő,
Olyan mind a kettő,
Mint az arany vessző.
(Népdal Bartók gyűjtés)*

*Két képeslap Steiner Józsefné (Nagyatád) gyűjteményéből.
A jobb oldalin Kass János illusztrációja A kékszakállú herceg várá-hoz*

-----Az 1996-ban megrendezett, majd évente megismétlődő kortárs zenei fesztivál, a "Földvári Napok" bizonyos értelemben a Bartók Szeminárium és Fesztivál konkurens rendezvényévé nőtte ki magát. Időben megelőzte a szombathelyi rendezvényt, az ott újdonságként előadott művek minden média-érdeklődést elnyeltek, a szombathelyi

másodszeri bemutatókról és programokról sablonos beszámolók készülhettek már csak. A "Földvári Napok" a pénzügyi problémákat nem élte túl. Tanulság azonban, hogy a hasonló témájú programokat, rendezvényeket célszerű összehangolni.³⁷

----A másik kedvezőtlen momentum a Bartók Szeminárium és Fesztivál számára az ugyancsak Bartókról elnevezett nyári miskolci operafesztivál. Hasonló próbálkozást Mozart *Varázsfuvolájának* évenként megismételt előadásával a szombathelyiek is megélhettek, sajnos, ez a periódus nem volt túl hosszú életű. A nagy anyagi támogatással megrendezett, tömegeket vonzó miskolci rendezvény óriásplakátjai a tájékozatlan nézőt megtévesztik: a Bartók Fesztivált Miskolchoz köti.

ÉVFORDULÓN, HAJNALI DERENGÉSBEN

 Bartók Béla 125 évvel ezelőtt született, így a Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál 2006-ban ünnepélyes évfordulóhoz érkezik. Az ünnepi rendezvény fényét emeli az a tény is, hogy a "Bartók - új zene" korszak meghatározó egyéniségeinek egyike, a világhírűvé vált Kurtág György ebben az évben ünnepli 80. születésnapját. Különleges ez az év azért is, mert a rendezvény január elsejével új szervezőt kapott. Igric György igazgatótól, a 2006-os kurzuskiírás bevezetőjében a következőket tudjuk meg: "Megtiszteltetés számunkra, hogy ettől az évtől cégünk, a Filharmónia Budapest Kht. kapta meg a szervezés feladatát, és örülünk annak, hogy mindez éppen a Bartók-émlékévben történik. Büszkeségünkre talán okot adhat, hogy az idén különösen rangos, gazdag és változatos a szeminárium és fesztivál programja. Valószínű, hogy még soha nem volt lehetőség arra, hogy Bartók Béla életművét ilyen mélységben és gazdagságban mutassuk fel. ... Talán túlzás nélkül állítható, hogy Szombathely soha vissza nem térő alkalmat kínál ezer oldalról megismerni Bartók Béla életművét egy gazdag nyári kirándulás keretében."³⁸

----Klenjánszky Tamás 1999-ben a következőket írta: "A fesztiválok tűzmadarak. Egy-egy életszakaszuk új születés és újra meghalás között zajlik. ...Egy fesztivált csakis izzásban lehet éltetni. Az éltető oxigént egyrészt a közreműködők kölcsönösen inspiráló - és kivételes, kivételesen intenzív - együttléte, másrészt a hallgatói kör és a közönség inspirált és inspiráló jelenléte biztosítja."³⁹

----A mesterkurzusok vezetőinek harmadik generációja lép most fokozatosan színre. Kezdődhet-e új korszak a "Bartók - új zene" után vagy azt magába foglalva? Vagy folytatódik, kisebb-nagyobb változtatásokkal, a magas szintűvé érett rendezvények sora? Vagy ez az utóbbi érlel majd meg valami igazán újat? A jövő eseményei sok tényezőtől függenek majd, de - talán kimondhatjuk, az előző időszakokra visszatekintve - elsősorban a koncepciótól.

----Szombathely városának és Vas megyének alapvető érdeke fűződik a rendezvénysorozat folytatásához. Dr. Gonda György, a Baráti Kör első elnöke így ír erről a Baráti Körről szóló értekezésében: "A magunk szerény közreműködését értékelve néhány dolgot talán érdemes megemlíteni. Némi közünk van ahhoz, hogy Szombathely városa jobban magáénak érzi a programot, mint a korábbi években. Ez érthető. Azt hiszem, hogy a város kulturális ajánlatából ennek van a legnagyobb híre a világban."⁴⁰

 Köszönetnyilvánítás: Az írás elkészítéséhez nyújtott tanácsokért, információkért köszönetet mondunk Klenjánszky Tamásnak, az Interkoncert Fesztiváliroda, illetve Interart Festivalcenter volt igazgatójának, Petró Jánosnak, a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar volt igazgató-karmesterének és dr. Gál József helytörténésznek.

JEGYZETEK

- * A Bartók Fesztivál Barátainak Köre elnöke és titkára
- ** 125 éve született Bartók Béla
Jövőre 40 éves lesz a Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál
10 éves a Bartók Fesztivál Barátainak Köre

FORRÁSMUNKÁK, HIVATKOZÁSOK

1. Hivatkozás a Bartók Szeminárium és Fesztivál Barátainak Köre irattárában (továbbiakban: BBKI) (Művészetek Háza, Szombathely) őrzött kurzuskiírásokra, programfüzetekre (továbbiakban: BBKI-KP)
2. BBKI-KP. Szó szerinti fordítás: Magyarország régebbi mulasztását törlesztette, amikor 1967-ben Budapesten létrehozta, és első ízben megrendezte a Bartók Szemináriumot.
3. SZAKÁLY Éva: Gertler Endre 75 éves. *Vas Népe*, 1982. július 29.
4. Petró Jánosnak címzett levél Várhegyi Tibortól, Bp. 1976. májusi keltezésű. BBKI 9/82
5. Petró Jánostól nyert információ
6. GÁL József: Bartók Béla Szombathelyen. *Vasi Szemle*, 2006. 3. sz.
7. VITÁNYI Iván: Lendvai Ernő és kora. *Magyar Zene*, 1994; 35:32-37
8. PETRÓ János: A szombathelyi szimfonikus zenekar függetlenítése. *Baráti Kör Kép Tár*, 2001; 12:15
9. SALAMON Nándor: Emlékeim a Bartók Fesztiválról. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. 1999. 12-13.
10. BBKI-KP
11. BBKI-KP
12. Az 1979-es Bartók Szeminárium terve. BBKI. 1/79
13. Uo.
14. Jelentés az 1979. évi Bartók Szemináriumról. BBKI. 2/79
15. Jelentés az 1980. évi Bartók Szemináriumról. BBKI. 1/80
16. Görög Péter levele Kadosa Pálhoz. 1980. augusztus 29-i keltezésű. BBKI. 2/80
17. Jelentés a 15. Nemzetközi Bartók Szemináriumról, 1981. BBKI. 1/81
18. A Bartók Szeminárium további fejlesztésének iránya, módszerei. A fejlesztés határai. BBKI. 3/82
19. Emlékeztető a Bartók Szeminárium távlati tervezése témában tartott május 6-i megbeszélésről. BBKI. 5/82
20. Levél Csonka György elnökhelyettesnek Klenjánszky Tamástól, 1983. november 16. BBKI. 1/83
21. BBKI-KP
22. Kurtág Györgynek szóló levél Klenjánszky Tamástól, 1984. május 16-i keltezésű. BBKI. 2/84
23. BBKI-KP
24. BBKI-KP
25. Beszámoló az 1985. évi Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál rendezvényeiről BBKI. 4/85
26. KLENJÁNSZKY Tamás: Bartók - Új Zene. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. 1999. 20-29.
27. KURTÁG György: Levél Gonda Györgynek, a Bartók Fesztivál Barátainak Köre Elnökének. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. 1999. 14-15.
28. KLENJÁNSZKY Tamás: Bartók - Új Zene. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. 1999. 20-29.
29. KLENJÁNSZKY Tamástól nyert információ
30. BBKI-KP
31. KASZAP Sára: Levélféle Gonda Györgyhez. *Baráti Kör Kép Tár*, 2001; 12:14
32. Megállapodás Szombathely MJV Önkormányzata, Vas Megye Önkormányzata és az Interart Kht. között, másolat - 1998 BBKI. 1/98
33. Megállapodás Szombathely MJV Önkormányzata, Vas Megye Önkormányzata és az Interart Kht. között, másolat - 2001 BBKI. 1/01
34. Emlékeztető az 1982. okt. 13-14-i szombathelyi Bartók Szeminárium tárgyalásokról BBKI. 6/82
35. Emlékeztető az 1982. november 24-25-i szombathelyi tárgyalásokról BBKI 7/82

36. Uo.
 37. Klenjánszky Tamástól nyert információ
 38. BBKI-KP
 39. KLENJÁNSZKY Tamás: Bartók - Új Zene. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. 1999. 20-29.
 40. GONDA György: Együtt. In: Bartók - Baráti Körben. A Bartók Fesztivál Baráti Körének kiadványa. SáGa Foods Rt. Nyomda. 1999. 4-6.

FÜGGELÉK

KURZUSOK ÉS PROFESSZOROK (válogatás)

Asszisztens (a), zongorakísérő (zk)

- 1967** Vonósnégyes: Mihály András, Tátrai Vilmos; hegedű: Sándor Frigyes, Szigeti József; zongora: Hernádi Lajos, Kadosa Pál, Solymos Péter
1970 Zongora: André Földes, Kadosa Pál, Solymos Péter, Zempléni Kornél; hegedű: André Gertler; vonósnégyes: Mihály András, Tátrai Vilmos
1974 Zongora: Kadosa Pál, Zempléni Kornél, Kocsis Zoltán (a); hegedű: André Gertler Szerecsényi Norbert (zk); ének: Sándor Judit, Bende Zsolt; vonósnégyes: Tátrai Vilmos
1977 (*első szombathelyi sz.*) Zongora: Kadosa Pál, Antal István, Kiss Gyula (a); hegedű: André Gertler, Nilla Pierrou (a); karmesterkurzus: Vaszy Viktor, Petró János (a)
1978 (*utolsó budapesti sz.*) Zongora: Kadosa Pál, Solymos Péter, Ránki Dezső (a); hegedű: André Gertler, Nilla Pierrou (a); vonósnégyes: Mihály András, Tátrai Vilmos
1979 Zongora: Kadosa Pál, Sándor György; hegedű: André Gertler, Nilla Pierrou (a); brácsa: Lukács Pál; vonósnégyes: Tátrai Vilmos; karmester: Vaszy Viktor, Petró János (a)
1982 Zongora: Sebők György, Zempléni Kornél, Solymos Péter; hegedű: André Gertler, Nilla Pierrou (a); vonósnégyes: Tátrai Vilmos; karmester: Somogyi László, Petró János (a)
1983 Zongora: Sebők György, Zempléni Kornél, Rohmann Imre; hegedű: André Gertler, Nilla Pierrou (a); vonósnégyes: Devich Sándor, Tátrai Vilmos
1984 Zongora: Sebők György, Zempléni Kornél, Rohmann Imre; hegedű: André Gertler; vonósnégyes: Devich Sándor
1985 Karmester: Eötvös Péter, Petró János (a), zongora: Kocsis Zoltán, Rohmann Imre; kamarazene: Kurtág György, Devich Sándor; gordonka: Perényi Miklós; előadások: Somfai László, Wilhelm András
1988 Karmester: Eötvös Péter, Mark Foster (a); zongora: Kocsis Zoltán, Rohmann Imre; gordonka: Perényi Miklós; kamarazene: Kurtág György, Devich Sándor; fuvola: Matúz István; ének: Dorothy Dorow; elméleti - zenetudományi program: Somfai László, Wilhelm András; számítógépes zeneszerzés: Marco Stroppa, (elemzések, konzultációk) Jeney Zoltán
1989 Karmester: Eötvös Péter, Mark Foster (a); zongora: Kocsis Zoltán, Rohmann Imre; hegedű: Csaba Péter, Végh Sándor; gordonka: Perényi Miklós; kamarazene: Devich Sándor, Kurtág György; ének: Dorothy Dorow, Kurtág Márta (zk); klarinét: Alain Damiens; számítógép zene: Marco Stroppa; zenetudományi program: Somfai László, Wilhelm András
1991 Zongora: Kocsis Zoltán, Rohmann Imre; hegedű: Csaba Péter; gordonka: Perényi Miklós; ének: Luisa Castellani, Kurtág Márta, Eötvös Péter; elméleti - zenetudományi program: Somfai László, Wilhelm András; számítógépes zeneszerzés: Marco Stroppa, Szigetvári Andrea; ütőhangszer: Rácz Zoltán, az Amadinda Ütőegyüttes tagjai; zeneszerzés: Ligeti György, Marco Stroppa
1993 Karmester: Eötvös Péter, Dominique Rouits; hegedű: Csaba Péter; gordonka: Perényi Miklós; kamarazene: Devich Sándor, zongora, zeneszerzés és zenetudományi műhelyek: Kocsis Zoltán, Pierre-Laurent Aimard, Rohmann Imre, Ligeti György, Marco Stroppa, Somfai László
1995 Karmester: Eötvös Péter, Dominique Rouits; zongora: Rohmann Imre, Kocsis Zoltán; hegedű: Pauk György; gordonka: Perényi Miklós; kamarazene: Kurtág György, Devich Sándor; ének: Csengery Adrienne; zeneszerzés és számítógép műhely: Marco Stroppa, Szigetvári Andrea (a), Johannes Kretz (a); zenei analysis: Wilhelm András; Nemzetközi Bartók Kollokvium: szervezi Somfai László
1997 Karmester: Dominique Rouits; zongora és zongorás kamarazene: Rohmann Imre, Pierre-Laurent Aimard; vonósnégyes és kamarazene: Kurtág György, Szervánszky Valéria; ének: Csengery Adrienne, Hegedűs Gönczi Katalin (zk); zeneszerzés: Brian Ferneyhough; számítógépes zene: Szigetvári Andrea, Johannes Kretz (a),

Jacopo Baboni Schilingi (a), előadások: Wilhelm András, Jeney Zoltán

1998 Karmester: Dominique Rouits, Robert Houlihan; zongora: Rohmann Imre, Csalog Gábor, Szervánszky Valéria; ének: Csengery Adrienne, Katalin Gönczi Hegedűs (a); zeneszerzés és számítógép műhely: Marco Stroppa, Denis Smalley, Szigetvári Andrea, Johannes Kretz, Jacopo Baboni Schilingi, Keresztesi Szabolcs (a); hegedű: Négyesy János; vonósnégyes: Keller András; előadások és "mini kurzusok": Wilhelm András, Vikárius László, Matuz István, Tran Quang Hai, Philip Peris

2000 Zeneszerzés és számítógépes zene: Manuel Hildalgo; számítógépes zene: Johannes Kretz, Jacopo Babini Schilingi, Szigetvári Andrea, Keresztes Szabolcs (a); karmester: Peskó Zoltán, Tihanyi László (a); zongorás kamarazene: Kurtág György, Szervánszky Valéria (a), Csalog Gábor (a); vonósnégyes: Devich Sándor; zongora: Eckhardt Gábor; ének: Csengery Adrienne, Hegedűs Gönczi Katalin (zk); fagott: Lakatos György

2003 Zeneszerzés és számítógépes zene: Michael Jarell, Jonathan Harvey, Georg Hajdu, Johannes Kretz, Szigetvári Andrea, Simon Vincent (a), Keresztes Szabolcs (a), Horváth Balázs (a); zongora: Eckhardt Gábor; zongorás kamarazene: Csalog Gábor; vonósnégyes: Éder Pál; gordonka és vonós kamarazene: Déri György; harsona: Benny Sluchin; oboa: Lencsés Lajos; ének: Csengery Adrienne; ütőhangszeres kurzus: Rác Zoltán, Holló Aurél, Vácz Zoltán; marimba: Gordon Stout

2005 Zeneszerzés és számítógépes zeneszerzés: Johannes Schöllhorn, Mesias Manguashca, Volker Böhm (a), Tanja Müller (a); karmester: Peskó Zoltán, Tihanyi László; zongora: Csalog Gábor; fuvola: Jacques Zoon; fagott: Lakatos György, Tóth Mariann (zk); hegedű: Pauk György, Tóth Mariann (zk); ének: Csengery Adrienne, Jevgenyij Nyestyrenko, Hegedűs Gönczy Katalin (a); népzene: Halmos Béla, Sebő Ferenc, Richter Pál

2006 Zeneszerzés: Johannes Schöllhorn, Eötvös Péter; karmester: Peskó Zoltán; vonósnégyes: Rados Ferenc; hegedű: Pauk György, Kovalszki Mária (zk), oboa és fúvós kamarazene: Hadady László; zongora kurzus: Várjon Dénes, Rohman Imre; zenekari gyakorlat: Pál Tamás; népzene "B" kurzus: Jánosi András

A fesztiválprogramok teljes anyaga a www.bartokfestival.hu webcímen megtalálható.